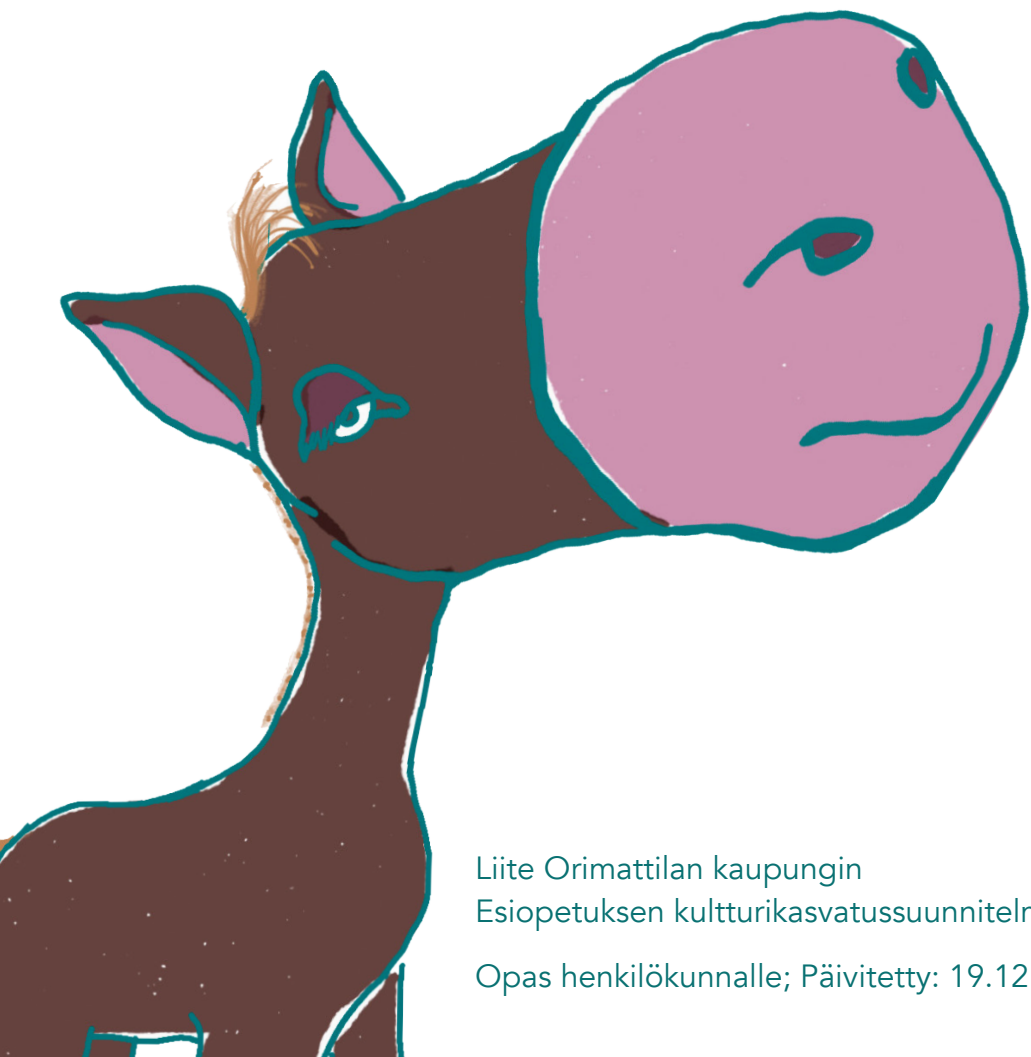

Kuvapolku

Esiopetusikäisten kuvapolku Orimattilan taidemuseolla
- Neljän teoksen polku ja työpaja

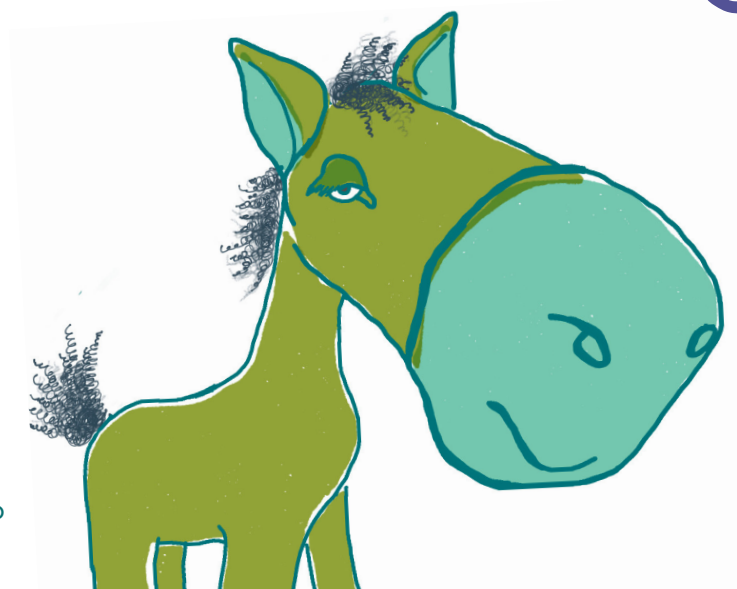
sekä

Vierailu
kirjastossa

Liite Orimattilan kaupungin
Esiopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelmaan

Opas henkilökunnalle; Päivitetty: 19.12.2016

Sisällysluettelo

Ennen lähtöä.....	3
Ohjeet vierailulle	4
Ferdinand von Wright	5
Pentti Papinaho	8
Helene Schjerfbeck	11
Max Salmi.....	14
Lisää tietoa kaipaaville	17
Lähteet.....	19
Museon kartta.....	20

Työryhmä:

Lilli Norra-Frisk, Ito
Agnieszka Robak-Haikonen, Ih, kuvataiteen maisteri
Henrika Suna, Orimattilan kaupungin kulttuuritoimenjohtaja
Helena Lankinen, lastenkuvataideohjaaja
Sirku Palokangas, kuvataideopettaja

Kuvitus ja taitto:

Agnieszka Robak-Haikonen

ennen LÄHTÖÄ

1. TUTUSTUKAA KUVAPOLKUUN JA TYÖPAJOIHIN SEKÄ MOBILIOPASTEeseen ETUKÄTEEN (aikuiset)

Kuvapolun taideteokset ovat katsottavina isossa koossa mobiiliopasteessa osoitteessa:

tarinasoitin.fi/orimattilanmuseo

Lapsiryhmän kanssa voi myös esim. tutustua taitelijoihin etukäteen omassa yksikössä, varsinkin jos museossa on pidettävä kiinni aikataulusta.

2. VALITKAA RYHMÄLLENNE SOPIVIN TYÖPAJA.

Ryhmä saa toteuttaa museossa yhden työpajan. Jos siellä vieraillee samana päivänä kaksi ryhmää, molemmat osallistuvat samaan työpajaan.

Muut työpajat saa haluttaessa toteuttaa omassa yksikössä.

3. OTTAKAA YHTEYTTÄ MUSEOON.

Sopikaa Henrika Sunan kanssa vierailupäivästä sähköpostitse: henrika.suna@orimattila.fi tai puhelimitse: 040 569 6672. Ilmoittakaa: valitsemanne työpaja; monelta aloitatte; ryhmän koko ja onko ryhmä jaettu kahteen.

4. SOPIKAA TULOSTANNE KIRJASTOON.

Minna Mäkelän kanssa sähköpostitse:

minna.makela@orimattila.fi tai puhelimitse: 044 781 3573;

Ulla Kaijalan kanssa sähköpostitse: ulla.kaija@orimattila.fi tai puhelimitse: 044 781 3574;

(Asiakasneuvonta: 044 781 3568)

VIERAILUAIKA
ma-pe klo 9-12
välisenä aikana

RYHMÄN KOKO
n. 12 eskarilaista

KESTO
n. 45/60 min.
(Kuvapolku ja työpaja)

ISOT ryhmät ja KAUKAA tulevat

Kuljetuksella tuleva iso ryhmä jakaantuu kahteen osaan (esim. 26 eskarilaista). Toinen ryhmä aloittaa taidemuseon Kuvapolusta ja toisella on mahdollisuus mennä kirjastoon.

Kuljetukseen liittyvissä asioissa ottakaa yhteyttä omaan esimieheen tai tarvittaessa Hytösen Merjaan.

Kävelymatkan päässä sijaitsevilla yksiköillä on mahdollisuus joko lähteä isolla ryhmällä samana päivänä ja jakaantua museoon ja kirjastoon, tai käydä pienissä, n.12 lapsen ryhmissä eri päivinä.

ohjeet MUSEOKÄYNTIÄ varten

Toivomme, että esiopetusryhmissä keskustellaan museokäyntiin liittyvistä ohjeista kaikkien retkeen osallistuvien lasten kanssa ennen museolle tuloa.

Ryhmä on museossa omien aikusten ohjauksessa ja valvonnassa!

Museoon saapuessa ryhmä saa istuinalustat ja kartan, johon on merkitty Kuvapolun teokset tutustumisjärjestyksessä ja työpajan paikka. Ryhmä saa käyttöön tämän oppaan paperiversiona tai museon tabletin, jolla pääsee mobiiliopasteeseen. Sieltä löytyy taideteoksiin liittyvät tekstit. (tarinasoitin.fi/orimattilanmuseo). Saa käyttää myös omaa tablettia!

Vaatteet saa jättää alakertaan, kirjaston aulaan tai/ja yläkertaan, museon oven vieressä sijaitseviin naulakkoihin.

Vierailukäynnillä kuljetaan rauhallisesti. Museotiloissa ei saa juosta. Museossa ei tarvitse olla hiljaa, vaikka niin usein kuvitellaan. Museossa saa, ja on hyväkin keskustella ja kertoa omia ajatuksiaan ääneen. Jokainen kokee taiteen omalla tavallaan, joten taiteesta on mahdotonta sanoa väärää mielipidettä. Kaikki näkemykset, kokemukset, tuntemukset ja mielipiteet ovat oikeita ja niiden jakaminen muiden kanssa tekee museokäynnin mielenkiintoisemmaksi.

Kaikki museon taideteokset ovat ainutlaatuisia ja korvaamattoman arvokkaita. Siksi teosten lähettyvillä – erityisesti veistosten – tulee liikkua rauhallisesti. Museossa ei saa juosta, tönä kaveria tai leikkiä piilosta. Taideteoksiin ei saa koskea lainkaan, koska sormista irtoava rasva pilaa teoksen. Taidemuseossa olevat antiikkihuonekalut ovat myös museoesineitä, joten niihinkään ei tulisi koskea.

Taideteoksista saa ottaa valokuvia, mutta kuvat on otettava ilman salamaa. Salamavallo saattaa vahingoittaa herkkien teosten pintaa.

polku KIRJASTOON

”Kirjasto on aikamoinen paikka, hurjan paljon tekemistä ja lainattavaa! (...) Kirjasto on sinua varten, mutta myös kaikkia muita varten. Siksi meillä on säännöt. Kaikilla pitää olla kirjastossa hyvä ja mukava olla sekä rauha lukea tai tehdä läksyjä. Vaikka itse olet kirjastossa viihtymässä ja pelailemassa, joku voi ahertaa viereisessä pöydässä tärkeän työn parissa. Ollaan siis kauuniisti kirjastossa!” (piki.verkkokirjasto.fi)

Kirjaston henkilökunta on kerännyt kuvataiteeseen, Kuvapolkuun ja työpajoihin liittyvää kirjallisuutta, johon on mahdollista tutustua sinä aikana, kun toinen ryhmä on museossa.

Esiopetusryhmällä on myös mahdollisuus tutustua kirjaston toimintaan kirjaston henkilökunnan opastuksella (mm. Kuinka kirjastossa lainataan, toimitaan ja ollaan? Miten saa oman kirjastokortin?)

Ryhmä pääsee halutessaan lainaamaan kirjoja mukaansa - ehkä löytyy jotain uutta tai erilaista, jota ei kirjastoautosta ole mahdollista lainata.

TYÖPAJASSA saa koskea

Kuvapolun viimeinen taideteos kutsuu työpajaan. Tilassa on valmiit tarvikkeet ryhmän valitsemaa työpajaa varten ja tämän oppaan tulostettu versio.

Samassa tilassa on pieni näyte taideteoksissa käytetyistä tekniikoista ja välineistä, joita saa koskea ja tutkia.

Kuvapolun työpajoissa valmistuneet taideteokset jäävät museolle. Esiopetusryhmien aikuisten / lasten on hyvä dokumentoida museoretkeä ja työskentelyä pajoissa. Tämän avulla eskareiden on helpompaa jällempäin arvioida museokäyntiä ja kertoa siitä omin sanoin.

Muistakaa signeeraus! Jokainen taitelija laittaa oman nimen taideteokseensa.

Mahdollisuuksien mukaan työpajan taideteoksista ja niistä otetuista valokuvista kootaan keväällä yhteinen näyttely taidemuseon tiloihin.

Kyyhkysiä aidalla

(öljy kankaalle, 1885)

(1880-luku)

Ferdinand von Wright (1822–1906)

Tämän taulun on maalannut taiteilija nimeltään Ferdinand von Wright.

Ferdinand asui lapsena Kuopion kaupungissa Haminalahti- nimisessä suuressa talossa äitinsä Marian ja isänsä Henrikin kanssa. Isoveljet Magnus ja Wilhelm olivat pikku-Ferdinandia paljon vanhempia ja muuttivat jo pois kotoa.

Haminalahdessa Ferdinandia opetti kotiopettaja, mutta parasta oli kun sai makailla mahallaan eteisen lattialla piirtämässä ja kokoamassa ylimääräisistä höyhenistä ja sulista oikean linnun näköisiä muotoja. Välillä tuulenpuuska vei valmiit linnut, mutta Ferdinand ei välittänyt vaan piti puuhasta niin paljon, että jatkoi aina lintujen kokoamista.

Isoveli Magnus oli jo taiteilija ja opetti Ferdinandiaakin piirtämään aina, kun sattui olemaan Haminalahden talossa käymässä. Niin kävi, että Ferdinandistakin tuli aikuisena hyvin taitava piirtäjä ja erityisesti lintutaulujen maalaaja, aivan kuten isoveljistään Magnusista ja Wilhelmistäkin.

ESIMERKKIKYSYMYKSIÄ

Tiedätkö mitä lintuja nämä ovat? Lintuja näkee usein parvissa, monta kerrallaan, kuinka suuri parvi tämä on, montako lintua näet taulussa? (6) Oletko laskenut mukaan talon kaitteella istuvaa 2 kyyhkyä?

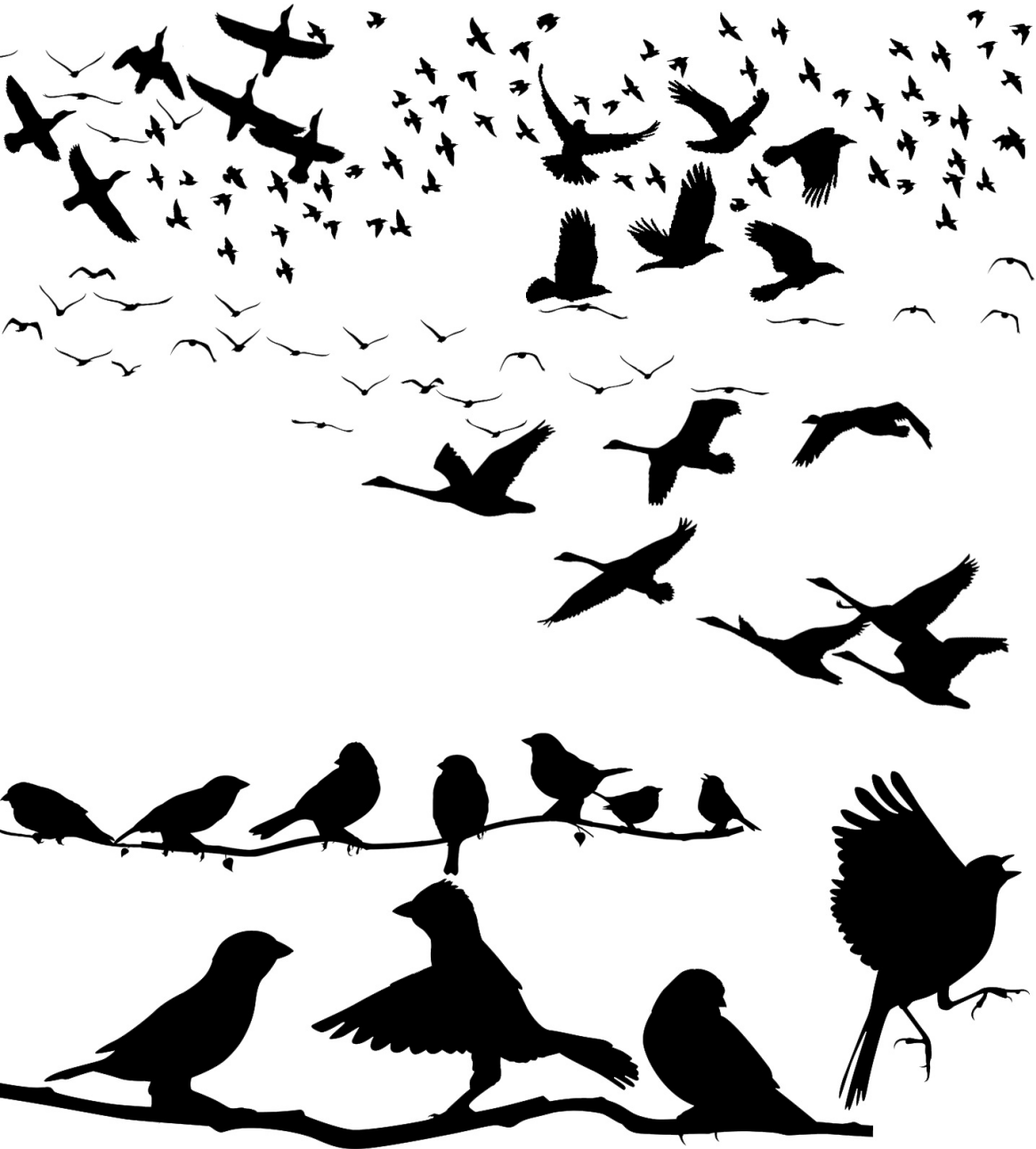
Yksi kyyhkysistä näyttää nukkuvan, mikä niistä, minkä värinen kyyhky on?

Kyyhkyillä kuten linnuilla yleensä on päällimmäisenä sulkapeite, tiedätkö mitä sulkapeitteen alla on? (höyheniä) Mitä eroa on sulalla ja höyhenellä?

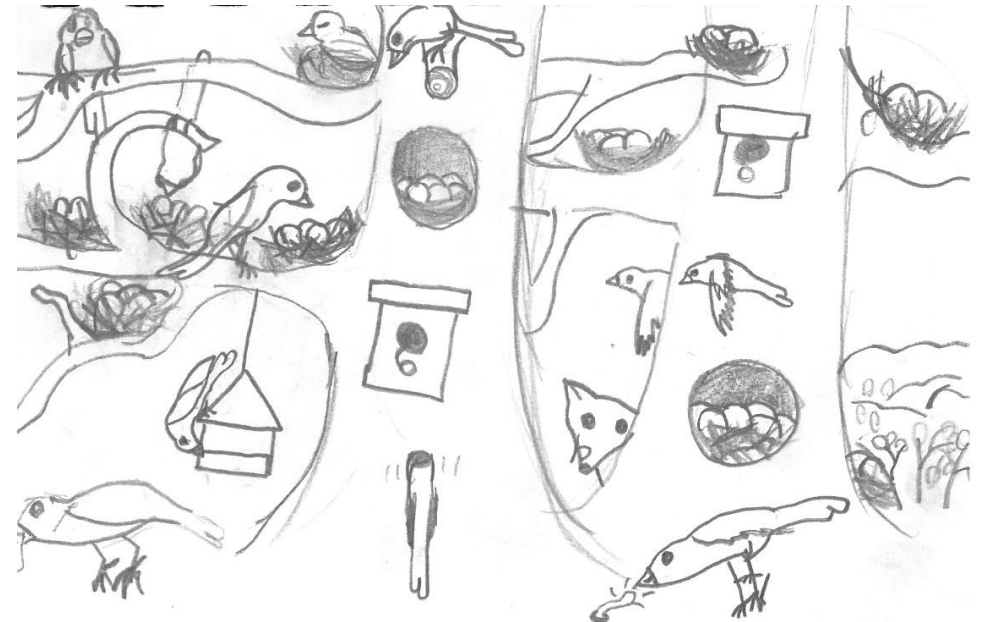
Oletko joskus nähnyt sulkakynää, millainen se on?

Tämä taulu ei ole tehty sulkakynällä, arvaatko tai tiedätkö miten tämä on tehty?

inspiraatiokuvia ...

Osa Hasegawa Tohakun teoksesta 'Mäntyjä', Sumi-e tekniikka

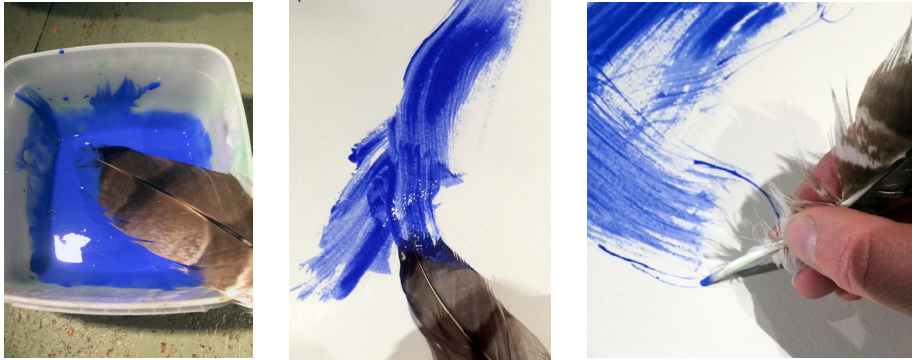

Zuzanna Haikonen, 8 v.

Työpaja: "Lintuparvi"

(Liittyy teokseen "Kyyhkysiä aidalla")

Tehtävä:

Maalaa sulalla ja piirrä sulkakynällä kaverin / 3 kaverin kanssa sininen lintuparvi tapetin nurjalle puolelle (kääntöpuolelle).

Johdatukseksi tehtävään voidaan muistella ja näyttää mitä kyyhkysset tekivät maalauksessa. Missä asennossa ne olivat (pää, siivet, jalat)? Missä asennossa lintu on kun se lentää (pää, kaula, siivet, jalat)? Miltä näyttää lintuparvi lennossa? Millaisia erilaisia lintuja tunnet?

Maali sekoitetaan veteen (suhde 1:6). Levitetään lattialle suoja (kannattaa kiinnittää maalarinteipillä lattiaan). Tapettirullat kiinnitetään päädystä maalarinteipillä lattiasuojaan. Jokaiselle lapselle annetaan pieni maaliastia ja yhteinen vesiaastia / tapettirulla.

Tutkitaan maalaamiseen tarkoitettuja sulkia yhdessä ja miten niitä käytetään (osaa sulista voi käyttää vain sulkakyninä).

Työn jälkeen huuhdellaan sulat ja pestään astiat. Siirretään valmiit teokset kuivumaan sivummalle, jos työpajaan on tulossa samana päivänä toinenkin ryhmä.

Työvalineet:

maalarinteippi; lattiasuoja; tapettirulla; mitta; vesi- ja maaliastiat; sininen temperamaali; linnun sulkia

Tavoite:

Monokromaattisen teoksen luominen, jossa kontrasti syntyy sulkakynällä tehdyn viivan ja sulan vedon jäljen avulla.

Uusien välineiden kokeileminen. Käden liikkeen vapautuminen isommalla paperilla

Vuorovaikutustaitojen edistäminen luomalla yhteinen teos pienryhmässä (2/4 lasta).

Kissa ja Ikikukka

Pentti Papinaho (1926 - 1992)

(pronssi, 1961) (pronssi, 1969)

Näiden pienten patsaiden tekijä oli taiteilija nimeltään Pentti Papinaho. Pentti piti pienenä kovasti veistelemisestä. Pentin koulussa Multialla, opetettiin tekemään puutöitä opettajan mallin mukaan, mutta Pentti tykkäsi enemmän omista itsekeksityistä malleistaan ja muodoistaan ja teki paljon mielummin niitä, siitä taas opettaja puolestaan joskus melkein hermostui. Erityisesti Penttiä kiinnosti se, miten suuria hevospatsaita tehdään.

Aikuiseksi tultuaan Pentti muutti Helsinkiin opiskelemaan ja opettelemaan patsaiden ja veistosten tekoa, hänestä oli tulossa taitava kuvanveistäjä. Vanhempana aikuisena Pentti muutti asumaan tänne Orimattilaan ja teki vielä melko vanhana hienoja pronssiveistoksia. Pentistä tuli hyvin kuuluisa taiteilija.

ESIMERKKIKYSYMYKSIÄ

Kuvanveistäjä voi tehdä patsaita vaikkapa puusta tai kivistä, mutta Pentti teki niitä pronssista, eli tinasta ja kuparista sekoitetusta metallista. Nämäkin veistokset ovat pronssista tehtyjä, vaikka ne ovat pieniä ne ovat hyvin painavia! Täällä Orimattilassa on lähipuistossa suuri hevospatsas, joka painaa vieläkin enemmän! Oletko nähnyt sen? Tauluilla, veistoksilla ja patsaillakin on nimet, tiedätkö minkä niminen Orimattilan suuri hevospatsas on? (Orimattilan varsat).

Tämä veistos ei esitä hevosta vaan toista eläintä, näetkö mikä eläin se voisi olla? Mistä näet että se on kissa? Missä kissan häntä, pää, etujalat ja takajalat ovat? Mitä kissa on tekemässä? Osaatko näyttää itse missä asennossa kissa on? Arvaatko nyt mikä tämän pronssiveistoksen nimi on? (Kissa) Pidätkö tästä veistoksesta? Entä piditkö Orimattilan varsat-patsaasta – jos et niin miksi?

Mitä sinulle tulee tästä veistoksesta mieleen? Näetkö siinä tuttuja muotoja, kolmioita, neliöitä, ympyröitä? Mikä se mielestäsi on? Tämän veistoksen nimi on Ikikukka, mitähän mahtaa tarkoittaa Ikikukka? Pidätkö tästä Ikikukka-veistoksesta – jos et niin miksi?

vuonna 1986, 60 v.

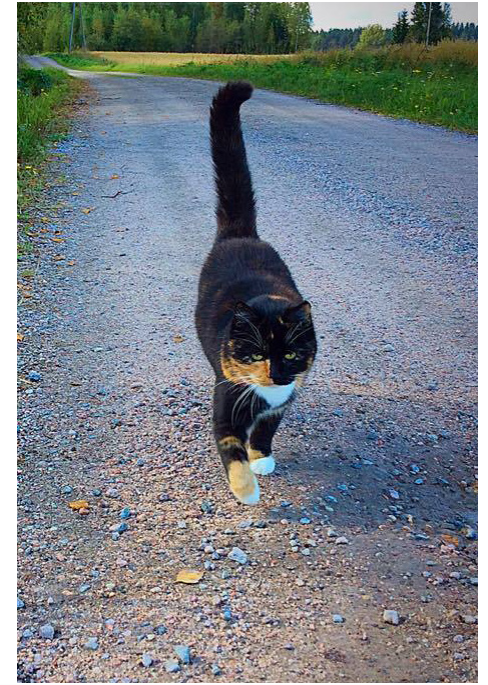
Esitteli Tekstiilipuu-veistoksen luonnosta

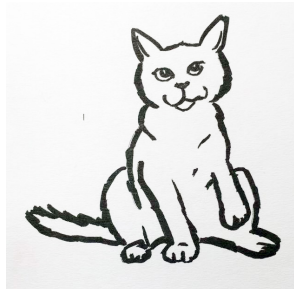
Omakuva, pronssi,
1986

Orimattilan taidemuseo

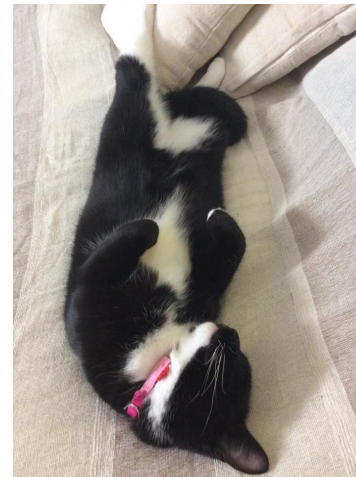
inspiraatiokuvia ...

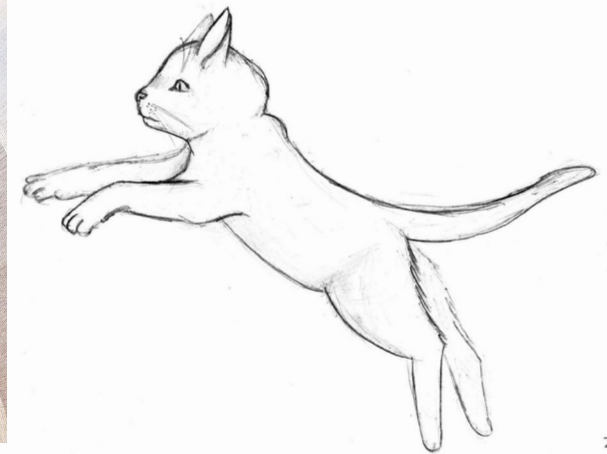
Sohvi Kastemaa, 6/7 v.

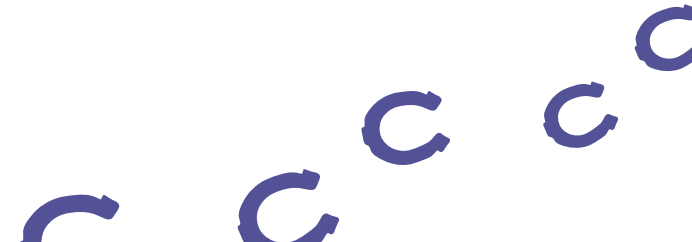
Sohvi Kastemaa, 11 v.

Sohvi Kastemaa, 11 v.

Zuzanna Haikonen, 13 v.

Työpaja: "Kolmiulotteisia muotoja"

(Liittyy teoksiin "Ikikukka" ja "Kissa")

Työvälineet:

Valkoiset rakennuskappaleet.

Tekävä:

Rakentaa yhdessä, sopien ja neuvotellen patsas, asetellen rakennuskappaleita päällekkäin, vierekkäin, allekkain tai muuten lähekkäin.

Patsaan päälle ei voi kiivetä. Patsas voi muistuttaa jotain tuttua asiaa tai esinettä tai se voi olla esteettinen, jännittävä rakennelma ilman tunnistettavaa muotoa. Patsas on paras rakentaa siten, että sen ympäri voi kävellä, silloin sitä voi katsella eri suunnista ja samalla patsaskin näyttää aina erilaiselta. Myös eri valaistuksissa rakennelma "muuttaa muotoaan".

Patsas on valmis, kun ryhmä itse niin päättää.

Tulosta katsellaan, arvioidaan yhdessä ja valokuvataan eri kulmista. Museon työntekijä myös kuvaa sen. **MUISTATHAN PYYTÄÄ HÄNET PAIKALLE**, kun taideteos on valmis. Kuvaan mukaan asetellaan pahvikyltti, johon kirjataan lasten nimet (signeeraus), päivämäärä ja tekijöiden päiväkotijoukon nimi.

Tavoite:

Oppia yhteistyötä ja kuuntelemaan toisen ehdotuksia, "opetella näkemään toisen silmin", sopimaan ja kokeilemaan tekemistä yhdessä, iloita yhdessä tekemisestä ja yhdessä rakennetusta ainutkertaisesta teoksesta.

Saada kokemus moniulotteisesta tekemisestä ja tuotoksesta, herättää mielikuvia ja mielikuvitus.

Sokea nainen

(öljy kankaalle,
1880-luku)

Helene Schjerfbeck (1862 - 1946)

Tämän taulun on maalannut taiteilija nimeltä Helene Schjerfbeck. Kun Helene syntyi, hän sai oikeastaan nimekseen Helena Sofia. Pikkutyttönä kotona äiti Olga, isä Svante ja isovelji Magnus kutsuivat Heleneä Elliksi.

Kerran Magnus ja Elli leikkivät kotona hurjaa merirosvoleikkiä, Elli kompastui rappusissa ja satutti jalkansa. Elli joutui sänkyyn parantelemaan jalkaansa pitkäksi aikaa, monen kuukauden ajaksi, se taas oli Ellistä ikävää, yksinäistä ja tylsää.

Eräänä päivänä isä toi Ellille kynän ja paperia ja Elli alkoi piirtää. Ensin kukan pöydällä, sitten kynttilän, Rosalinda-nuken ja isoveljenkin, myöhemmin myös paljon kissojen kuvia. 11-vuotiaana Elli aloitti harjoitukset oikean taiteilijan työtä varten ja hyvin taitava piirtäjä ja taidemaalari Ellistä aikuisena tulikin.

Aikuisena Helene maalasi mielellään kuvia erilaisista ihmisistä: lapsista ja aikuisista. Ihmisten maalaaminen on vaikeaa, jollei taiteilijalla ole edessään mallia josta maalata, niinpä Helene pyysi ihmisiä istumaan tai seisomaan erilaisissa asennoissa ja maalasi sitten ihmisestä kuvan.

ESIMERKKIKYSYMYKSIÄ

Tämäkin nainen on istunut Helenen maalausmallina. Näetkö sinä tämän mallin silmät? Näetkö katsooko nainen jonnekin, katsooko hän sinua?

Huomaat varmasti, että nainen ei katso eteenpäin. Hän ei ole myöskään katsonut Heleneä maalaamassa vaikka istuikin mallina. Se johtuu siitä, että nainen on sokea, eikä näe silmillään mitä ympärillä tapahtuu. Taulun nimikin on "Sokea nainen".

Miten nainen voi kuitenkin saada selville mitä ympärillä tapahtuu? (kuulo, haju, maku, tuntoaisti) Helenen maalatessa on huoneessa tuntunut maalien haju ja nainen on kuullut Helenen juttelevan.

Usein maalauksen pinta on rosainen eikä sileä kun sen maalit ovat kuivuneet. Nainen on voinut sormenpäillään tunnustella valmista taulua. Ihmisen sormenpäät ovat hyvin herkäät tuntemaan eri tuntuja asioita, pehmeitä tai kovia, kylmiä tai kuumia. Kun kosketat kädelläsi omaa kaulaasi, tunnetko oman kehon lämpösi?

1870-luvulta

1890-luvulta

inspiraatiokuvia ...

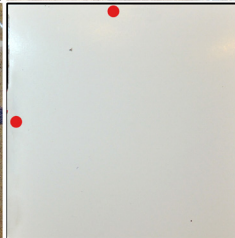
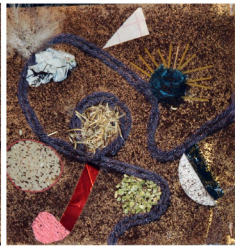

Helenen piirustusvihosta, 1872, (n. 10 -vuotias)

Työpaja: "Yllätyksiä sormipoluilla"

(Liittyy teokseen "Sokea nainen")

Tehtävä:

Rakenna pahville sormin seurattava polku ja sen varrelle yllätyksiä

Johdatukseksi tehtävään tunnustellaan materiaaleja silmät kiinni. Rakennetaan yhdessä (silmät auki) lankapolku yhteiselle kontaktimuovipalalle. Seurataan sitä sormilla silmät kiinni.

Lattialle laitetaan lattiasuoja ja sen päälle astioita, joissa on erilaisia materiaaleja.

Jokaiselle jaetaan oma kontaktimuovitetu pahvi (21 x 21cm), liimapuoli ylöspäin). Rakennetaan langoista polku. Se mutkittelee tai haarautuu pahvin kahdella sivulla olevien merkkien kautta.

Muista materiaaleista tehdään erilaisia sormin tutkittavia kohtia polun varrelle. Lopuksi koko pinnalle ripotellaan seulottua hiekkaa, joka tarttuu paljaana olevaan kontaktimuoviin (käytä siihen varattu pahvilaatikko). Kaada ylimääräinen hiekka pois.

Työn jälkeen pahvit asetetaan kiinni toisiinsa. Seurataan sormin polkuja pahvista toiseen silmät kiinni. Löytyykö yllätyksiä, ovatko ne mukavia vai vaarallisia? Yhteisteosta tarkastellaan etäämpää silmät auki.

Tavoite:

Eläytyminen kuvan henkilön maailmaan; tuntoaistin harjaantuttaminen; oma teos yhteisen teoksen osana.

Työvälineet:

lattiasuoja, pahviin nidottu kontaktimuovi, langat, kumilenkit, riisi, sahanjauho, kahvi, pasta, untuvat, vanu, paperin ja muovinpalat, hiekka, ym.

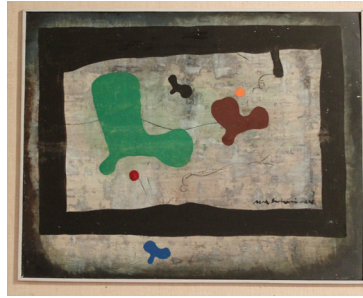

Max Salmi
(1931 - 1995)

Nonfiguratiivinen maalaus

(öljy kovalevyllä, 1974)

Abstraktisommitelma

(öljy kankaalle, 1964)

Nämä taulut on tehnyt Max Salmi-niminen taiteilija. Hän asui pienenä lapsena Turussa, melko suuressa kaupungissa.

Pienenä Max piti paljon piirtämisestä ja pyysi usein lisää kyniä ja paperia, jotta olisi voinut tehdä ihan oman näköisiä kuvia.

Max oli innokas oppimaan muitakin uusia taitoja ja tietoja. Hän oppikin niitä helposti, mutta niin vain kävi, että isompänä Max lähti opettelemaan kuvien tekoa oikeaan aikuisten piirustuskouluun.

Turun kaupungin piirustuskoulussa Otto Mäkilä-niminen mies oli myös Maxin opettaja. Maxista tuli lopulta aivan oikea kuvien tekijä, taiteilija.

Maxin taulut ovat jännittäviä, ehkä vähän outojakin. Niissä voi nähdä erilaisia muotoja ja viivoja, eivätkä ne aina muistuta tavallista piirustusta tai maalausta lainkaan. Oikeastaan Maxin tekemisissä kuvissa voi jokainen nähdä eri asioita, aika jännittävää eikö?

ESIMERKKIKYSYMYKSIÄ

Mitä näet tässä taulussa? Mitä siinä mielestäsi on?

Pidätkö taulun väreistä? Entä muodoista?

vuonna 1979, 48 v.
Valokuva: Aarre Lahtonen

inspiraatiokuvia ...

Työpaja: "TAKETE JA MALUMMA - sukulaisia ja erilaisia"

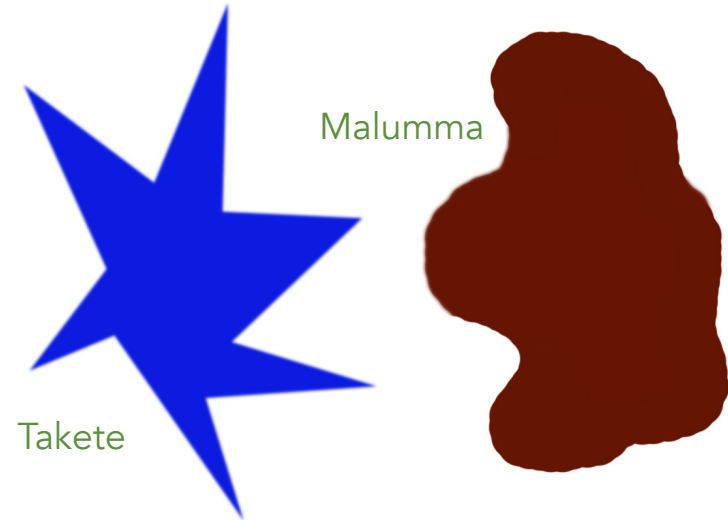
(Liittyy teoksiin "Nonfiguratiivinen maalaus" ja "Abstraktisommitelma")

Työvälineet:

eri kokoisia väripapereita,
n. 100x120cm musta pohja-
paperi, saksia, puikkoliimaa,
lattiasuoja,

Tavoite:

Havainnollistaa visuaalisten muotojen sukulaisuutta/erilaisuutta ja tutustua ei-esittävään taiteeseen. Edistää sosiaalisia taitoja luomalla yhteinen teos.

Tehtävä:

Leikkaa väripapereista sukulaisia Taketelle ja Malummalle. Liimaa ne isolle yhteiselle paperille.

Johdatukseksi tehtävään on kartongista leikattu Isotakete ja Isomalumma ja joukko Pikusukulaisia. Eskarilaiset asettelevat heille jaetut pikkusukulaiset takete- tai malumma-joukkoon pöydälle/lattialle. Takete- ja malummasanoja voi kuulostella ja keksiä sukulais-sanoja. Sanoja voi kuvailla myös käsin ja liikkuen.

Työn alkaessa valmiit kuviot kerätään takaisin koteloon. Lattialle laitetaan lattiasuoja ja iso musta pohjapaperi (molemmat voi kiinniittää maalarinteipillä).

Työn jälkeen yhteisteosta tarkastellaan etäämpää. (Mitä kaverukset ovat tekemässä? Mihin menossa? Tarkastellaan myös kuvioiden väliin jääviä muotoja.)

Lisää TIETOA kaipaaville ...

Helene Schjerfbeckistä

tiivistä tietoa <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/4115>
Valtion taidemuseon sivuilta <http://www.fng.fi/kokoelmat> löytyy mm.
kuvia Helenen luonnoskirjoista lapsuuden ajalta (10-14v).

Taustaa tehtävälle:

Vrt. Juho Rissanen, Sokea 1899

<http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/kultakausi/juhosoke.html> Sivulla
kuva ja hyvä teksti.

Vrt. John Everett Millais, Sokea tyttö, 1856

https://fi.wikipedia.org/wiki/Sokea_tyttö

Hyvä kuva tarkastella, mitä kuulo-, tunto- ja näköaistiin liittyvää kuvassa
on. Wikipedian yhteiskunnallis-uskonnollinen tulkinta ei kuulune eskari-
laisille.

[http://www.city.fi/ilmiot/unseen+art+tarjoilee+kuvataidetta+sokeil-
le/9473](http://www.city.fi/ilmiot/unseen+art+tarjoilee+kuvataidetta+sokeille/9473)

City-lehden artikkeli kuvineen suomalaisista, jotka kehittelevät 3D-tu-
lostettuja kuvia, esim. Mona Lisa, sokeiden avuksi.

Syventävää tietoa:

[https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/60717/Volotinen_Ter-
hi_progradu_2014.pdf?sequence=2](https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/60717/Volotinen_Terhi_progradu_2014.pdf?sequence=2)

Näkymätön taide, Näkövammaisten kokemuksia kuvataideopetuksesta

Mustemaalaus

Taustatietoa tehtävään: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Sumi-e>

KUVAN SOMMITTELU

Kuvan sommittelussa toimivat samat ohjeet oli
kuva esittävä tai ei. Hyvä kuvan rakentamisen keino
on jännitteen luominen kuvaan. Jännite syntyy ku-
vassa visuaalisten vastakohtien välille: suuri - pieni,
kaareva - kulmikas, vähän - paljon, tumma-vaalea,
kirjava - yksivärinen, nouseva - laskeva jne. Kun
kuvassa on useita vastakohtia, silmällä on paljon lu-
ettavaa ja kuva koetaan kiinnostavaksi. Jos kuvassa
on vain 2-3 vastakohtaparia, mutta vastakohtaisuus
on voimakasta, kuva on huomiota herättävä. Tätä
keinoa käytetään usein mainoskuvissa.

Jännitteestä ja muodoista löytyy lisää esim. es-
kari-ikäisillekin sopivia ja hauskoja verkkotehtäviä
[http://www.poriartmuseum.fi/fin/peda/mg-peda/
mg-kokoelma/index.html](http://www.poriartmuseum.fi/fin/peda/mg-peda/mg-kokoelma/index.html)

ja tiivistä tietoa [http://www.edu.fi/perusopetus/ku-
vataide/kuvan_sommitelu](http://www.edu.fi/perusopetus/kuvataide/kuvan_sommitelu). Jos haluat tietoa lisää,
hyvä sivusto on <http://www.uiah.fi/akk/kuvasom>.

KUVANLUKUTAITO

Kuvanlukutaito on nykymaailmassa kirjoittamisen ja tekstin lukutaidon rinnalla tärkeä kansalaistaito, jota voidaan harjoittaa ja kehittää.

Tärkeää on tarkastella monenlaisia kuvia, vertailla kuvia keskenään ja liittää tarkastelu lasten omaan kokemusmaailmaan. Kuvia paitsi katsellaan tehdään itse, leikellään, liimataan, muokataan, kerätään, näytellään, äänitetään..

Kuvista tarkastellaan sekä sisältöä että ulkonäköä. Lisäksi on hyvä tutkia milloin, miten ja kuka kuvan on tehnyt / ottanut ja miksi? Mitä muuta hän on tehnyt? Missä alkuperäinen kuva on nyt?

Harjoituksia:

Albert Edelfelt, Pariisin Luxembourgin puistossa, 1887:

http://www.ateneum.fi/nayttelyt_nyt/ihmiset

Kuuntele ääniopas Kokoelmat.fi -palvelussa.

Kuvan tarkastelua eläytyen: Miltä lämmin kevätpäivä tuntuu, kun voi mennä ulos kesävaatteissa ilman toppavaatteita ja kurahaalareita? Miten aurinko lämmittää, mitä ääniä kuuluu, mitä lapset leikkivät, mihin leikkiin haluaisit mennä mukaan, mitä itse tekisit puistossa?...

Kuvaile taideteos / valokuva lehdestä tai kotialbumista ystävällesi, jonka silmät on peitetty. Kuvaile mahdollisimman tarkoin mitä

kuva esittää, keitä siinä on, mitä tapahtuu, mitä on lähellä, mitä kaukana. Kuvaile miten kuva on tehty, mitä värejä kuvassa on, millainen tunnelma jne.

Silmien peittäminen auttaa keskittymään kuunteluun. Pari minuuttia riittää, aikaa voi mitata munakellolla. Nähdessään kuvan "sokea" kertoo, mikä siinä on erilaista kuin hän luuli. Sitten vaihdetaan osia.

Joan Miro, Harlequins Carnival, öljy 1924-25:

<http://www.joan-miro.net>

Kuva ja ääni: Mitä otuksia kuvasta löytyy, miten ne liikkuvat, mitä ääntä ne pitävät.. Kuuletko? Tehdään ja kuulostellaan erilaisia ääniä tuottaen itse ja käyttäen erilaisia esineitä ja materiaaleja. Äännetään, loittonevat, vuorottelevat. Äänitetään ja kuunnellaan Miron kuvan kera.

Tehtävä kääntäen: Tuotetaan jännittäviä ääniä, jotka äänitetään. Kullekin äänelle piirretään otus, josta ääni lähtee.

Hyvä sivusto suomalaisesta taiteesta 1865 - 1931:

<http://www03.edu.fi/oppimateriaalit/kultakausi/aikajana>

Aikajanalla esim. tietoa Akseli Gallen-Kallelasta syntymästä lähtien, Suomen taiteen vaiheita ja mitä muuta tapahtuu samaan aikaan.

Lähteet:

Ferdinand von Wright; valokuva: https://fi.wikipedia.org/wiki/Ferdinand_von_Wright

Osa Hasegawa Tohakun teoksesta 'Mäntyjä'; Mustemaalaus; https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0c/Pine_Trees.jpg

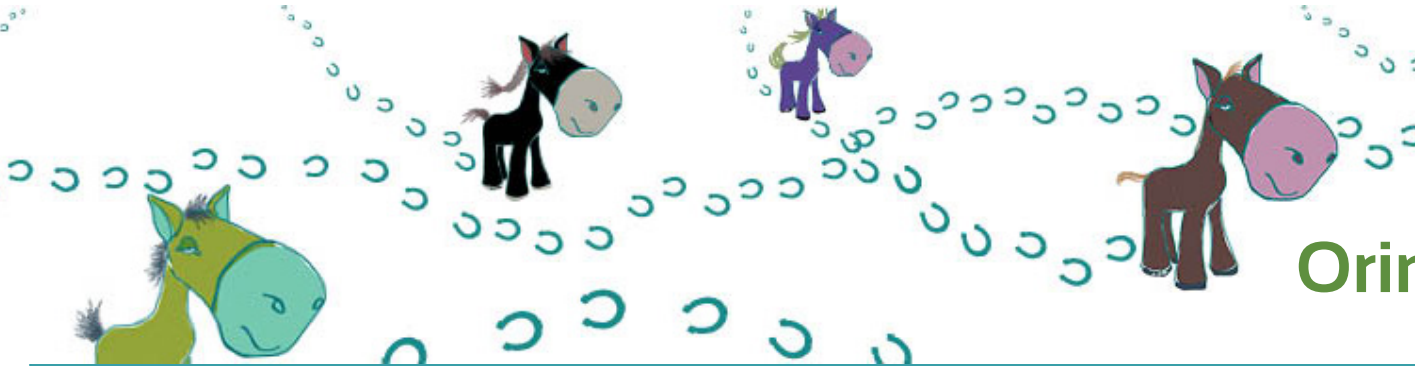
Max Salmi; valokuva Aarre Lahtonen: <https://jyx.jyu.fi/dspace/handle/123456789/11945>; Kuvataiteijat 1986, Suomen Taitelijaseura r.y., 1987

Pentti Papinaho; Valokuva: Orimattilan kotiseutuarkisto/Alli Hosiasluoma-Karppinen, <https://apurahat.skr.fi/nimikkorahastot/nimikkorahastoeste?numero=297054>

Helene Schjerfbeck; Valokuvat:

<http://www.visitraseborg.com/en/inspiration/helene-schjerfbeck>;
valokuva 1870-luvulta: <http://www.aftonbladet.se/kultur/konst/article15845340.ab>;

Valokuva 1890-luvulta: https://en.wikipedia.org/wiki/Helene_Schjerfbeck;
Biografia: <http://www.kansallisbiografia.fi/kb/artikkeli/4115/>;
Piirustus: A page from Helene Schjerfbeck's sketch book from 1872.
Image: Valtion taidemuseo, Kuvataiteen keskusarkisto / Kirsi Halkola, http://yle.fi/uutiset/osasto/news/finland_celebrates_150_years_of_artist_helene_schjerfbeck/6211605

TERVETULOAA

Orimattilan taidemuseoon!

Orimattilan Erkot
-näyttely

Pentti Papinahon
veistoskokoelmat

Taidesäätö Ilmari ja Toini Wall-Hakalan
kokoelmat

Arvon Naatin
kokoelmat

Työpaja

WC

K
a
s
s
a

V
a
r
a
s
t
o